

Persoonsgerichte zorg in de praktijk

Benchmark en effect

Kick - off

E-learning

Observaties

Trainingen

Vertaling van de visie op persoonsgerichte zorg naar daadwerkelijke toepassing

Het persoonsgerichte zorg pakket

Het persoonsgerichte zorg pakket voor mensen met dementie is een trainingspakket dat zorgorganisaties voor mensen met dementie ondersteunt om een persoonsgerichte zorgvisie te implementeren bij de gehele organisatie.

Het trainingspakket bevat vijf verschillende pijlers om deze visie over te dragen, waarbij rekening wordt gehouden met verschillende manieren waarop mensen leren. Naast kennisoverdracht bestaat het trainingspakket uit praktische oefeningen, ervaringsleren en is er voldoende ruimte voor onderlinge uitwisseling en zelfstandigheid.

Ter ondersteuning zijn er filmpjes, digitaal leermateriaal, toneel en foto's.

Achtergrond De kern van het persoonsgerichte zorgtraject is om uw eigen zorgvisie, waarin een persoonsgerichte benadering centraal staat, daadwerkelijk in de praktijk te brengen. Uiteindelijk doel is om alle medewerkers van uw zorgorganisatie, van management tot verzorgenden en behandelaars, vanuit een persoonsgerichte zorgvisie te laten denken en werken. De Monitor Woonvormen Dementie laat zien dat als organisaties erin slagen op een persoonsgerichte manier te werken dit een positieve uitwerking heeft op zowel bewoners, familie en verzorgenden en er minder gebruik gemaakt wordt van psychofarmaca. Aandacht voor hoe de visie in de praktijk gebracht wordt, wat dit betekent voor werkwijzen en de rol van leidinggevendenden is daarbij van groot belang, weten we ook vanuit dit onderzoek. Het trainen van medewerkers alleen is daarom niet voldoende.

Maatwerk De persoonsgerichte zorgtrajecten zijn volledig maatwerk, afgestemd op uw wensen en organisatie. Zowel grote zorgorganisaties met meerdere afdelingen, als kleine organisaties kunnen aan de slag met (onderdelen van) het trainingspakket. In een oriënterend gesprek bespreken we wat voor uw organisatie het meest geschikt is om de zorgvisie op een effectieve manier in de praktijk te brengen. In het pakket is desgewenst ook aandacht voor het omgaan met onbegrepen gedrag (ook wel probleemgedrag of veranderend gedrag genoemd) vanuit een persoonsgerichte zorgvisie, die aansluit bij de 8 kernelementen zoals deze zijn beschreven door het Trimbos-instituut en Vilans.

De pijlers De pijlers van het traject zijn: benchmark en effect (voor- en nameting), kick-off (enthousiasmeren en bewustwording), e-learning (persoonsgerichte zorg en onbegrepen gedrag), observaties (Dementia Care Mapping) en trainingen voor verschillende groepen binnen de organisatie. Verderop in deze brochure komen alle pijlers uitgebreid aan bod.

Wie zijn wij

Het Trimbos-instituut

Het Trimbos-instituut is een kennisinstituut en doet onderzoek naar geestelijke gezondheid, mentale veerkracht en verslaving. Het programma Ouderen richt zich op het verbeteren van de geestelijke gezondheid van ouderen door de kennis daarover te vergroten en deze te vertalen in beleid en praktijk van de ouderenzorg. Een belangrijk aandachtspunt is de zorg voor mensen met dementie, zowel binnen verpleeghuizen, kleinschalige woonvormen als thuis. Wij richten ons daarbij onder andere op persoonlijke zorg en omgaan met onbegrepen gedrag

Dementia Care Mapping

Dementia Care Mapping (DCM) Nederland zet zich in zodat mensen met dementie een stem krijgen. De observatiemethode DCM brengt in kaart welke persoonlijke ervaringen en behoeften iemand met dementie heeft. Daarmee wordt een ontwikkelingsproces in gang gezet dat mensen met dementie meer welbevinden laat ervaren. En ook hun zorgmedewerker, partner, familie of mantelzorger.

Contactpersonen voor meer informatie:

Bernadette Willemse

T: 030 29 59 210

E: bwillemse@trimbos.nl

Aukje Post

T: 088 512 70 01

E: aukje.post@dcmnederland.nl

Benchmark en effect

Doel & resultaat

De pijler 'Benchmark en effect' geeft antwoord op vragen als: Zijn belangrijke randvoorwaarden voor persoonsgerichte zorg aanwezig? Wat levert de investering in persoonsgerichte zorg op binnen jullie organisatie? Welke verschillen bestaan er tussen afdelingen? En hoe doet de organisatie het ten opzichte van andere organisaties? Om hier zicht op te krijgen doen we een voormeting voordat de organisatie van start gaat met een traject van investeringen in persoonsgerichte zorg en na afloop een nameting. Daarnaast vergelijken we uw organisatie met zorginstellingen in Nederland die deelnemen aan de Monitor Woonvormen Dementie. De resultaten van de voormeting bieden zicht op verbeterpunten om persoonsgerichte zorg mogelijk te maken en dienen als leidraad voor de invulling van het trainingspakket.

Inhoud

Voor de benchmark gebruiken we de methodiek van de Monitor Woonvormen Dementie van het Trimbos-instituut. De tien factoren voor een succesvolle woonvoorziening voor mensen met dementie die in dit onderzoek gevonden zijn, vormen een belangrijk uitgangspunt.

Werkwijze

Een onderzoeker van het Trimbos-instituut komt twee keer een dag naar de organisatie (voorafgaande en na het traject) om interviews te houden en vragenlijsten uit te zetten aan: zorgmedewerkers, familie van bewoners, managers en behandelaars. Ook vindt er een observatie van de fysieke omgeving plaats. In overleg met de zorgorganisatie kunnen we onderdelen van de meting achterwege laten of vragen toevoegen.

Kick-off

organisatiebreed

Doel & resultaat

De organisatiebrede kick-off heeft als belangrijkste doel om medewerkers enthousiast te maken om aan de slag te gaan met persoonsgerichte zorg en hen bewust te maken waarom dit van belang is. De medewerkers krijgen een eerste ontmoeting met persoonsgerichte zorg voor mensen met dementie.

Inhoud

De kick-off bestaat uit een bijeenkomst en geeft het startsein voor het traject persoonsgerichte zorg. De bijeenkomst is laagdrempelig en interactief. Door gebruik te maken van theater prikkelen we medewerkers om actief mee te doen en maken we persoonsgerichte zorg concreet. Ook maken medewerkers kennis met wat persoonsgerichte zorg inhoudt en informeren we hen over wat er de komende tijd gaat gebeuren. Voorafgaand aan de kick-off kunnen we in overleg medewerkers alvast warm en nieuwsgierig maken door middel van wekelijkse berichtjes.

Werkwijze

Aan de kick-off kan een grote groep medewerkers deelnemen. Het is aan te raden om hier alle medewerkers van verschillende diensten en disciplines aan deel te laten nemen. De bijeenkomst is bedoeld voor zorgmedewerkers, behandelaars tot leidinggevenden en medewerkers van de keuken of de technische dienst. Zo weet iedereen wat er komen gaat. De bijeenkomst duurt ongeveer twee uur.

E-learning

Hoe kun je er als zorgmedewerker voor zorgen dat iemand met dementie zich prettig voelt? Hoe kun je onbegrepen gedrag bij mensen met dementie voorkomen? En als dit gedrag toch ontstaat, hoe ga je er dan mee om? Deze vragen staan centraal in de geaccrediteerde e-learning *Leren over dementie*.

Doel & resultaat

De e-learning gaat in op de vraag hoe je met mensen met dementie omgaat in twee afzonderlijke delen:

- **Deel 1** gaat over een persoonsgerichte manier van omgaan met mensen met dementie. Cursisten leren om te kijken naar de behoeften van de mensen voor wie zij zorgen en de invloed van bijvoorbeeld de omgeving en lichamelijke klachten op het welbevinden van mensen met dementie.
- **Deel 2** gaat over het omgaan met onbegrepen gedrag (probleemgedrag) van mensen met dementie. De cursisten leren met een stappenplan te werken bij onbegrepen gedrag. Zij verdiepen zich in vijf typen gedrag: agressief, apathisch, afhankelijk, achterdochtig en rusteloos gedrag.

Werkwijze

De e-learning is in zijn geheel via internet te volgen op een moment dat het de cursist uitkomt. De e-learning maakt gebruik van praktijkgerichte filmpjes om kennis over te dragen. Deze filmpjes worden afgewisseld met theorie, vragen en feedback. In de filmpjes staan drie hoofdpersonen centraal met ieder hun eigen verhaal en behoeften. Alle cursisten krijgen een eigen unieke inlogcode. Daarmee kunnen ze de e-learning volgen en op elk moment verder gaan op het punt waar zij gebleven waren. In totaal kost het medewerkers gemiddeld 6 à 7 uur om de gehele e-learning te doorlopen. Het is ook mogelijk om alleen deel 1 van de e-learning te gebruiken. Na afloop van beide delen van de e-learning krijgen de cursisten een certificaat. De e-learning is voor acht punten geaccrediteerd bij het Kwaliteitsregister V&VN.

Doelgroep

Leren over dementie is door het Trimbos-instituut ontwikkeld in samenwerking met leerlingen, helpenden en verzorgenden zelf. De e-learning is ontwikkeld voor medewerkers in de dementiezorg als bij- en nascholing en voor leerling helpenden en verzorgenden op ROC's. Maar ook ondersteunende diensten en behandelaars kunnen de e-learning volgen zodat iedereen dezelfde basis heeft.

Kijk op www.lerenoverdementie.nl voor meer informatie.

Observaties

Doel & resultaat

Observaties door middel van Dementia Care Mapping (DCM) brengen de huidige situatie in kaart van de kwaliteit van leven en zorg van mensen met dementie. De uitkomsten van de observaties per team of afdeling vormen de basis voor de specifieke verdieping en actiepunten tijdens de trainingen en daarna.

Inhoud

DCM is een gestructureerd en objectief meetinstrument, ontwikkeld in 1991 door Professor Tom Kitwood (Bradford Universiteit, Engeland). Hij benoemde de vijf belangrijkste behoeften van mensen met dementie: comfort, identiteit, hechting, zinvol bezig zijn en er bij horen. Zorg en begeleiding zouden tegemoet moeten komen aan deze behoeften. De universiteit ontwikkelde een instrument om dit te meten en te borgen: DCM. DCM geeft als het ware handen en voeten aan persoonsgerichte zorg.

Werkwijze

In een huiskamer met een groep bewoners met dementie komt een daarvoor opgeleide DCM-observator gedurende zes uur observeren. De observator observeert vanuit het gezichtspunt van de persoon met dementie. De observator noteert elke 5 minuten wat hij objectief waarneemt wat er gebeurt en wat van invloed is op de persoon met dementie. De observaties worden uitgewerkt in een rapport. De uitkomsten van de observaties worden gespiegeld en besproken met de betreffende teams en geven concrete handvaten om het welbevinden van de persoon met dementie te vergroten.

Trainingen

Tijdens de training leren medewerkers en leidinggevenden wat persoonsgerichte zorg voor mensen met dementie is en hoe zij dit zelf in de praktijk kunnen brengen.

Inhoud

Er bestaan verschillende trainingen:

1. Trainingen voor medewerkers

Deze algemene training bestaat uit twee dagdelen die (bij voorkeur volgend) op de twee delen van de e-learning 'Leren over Dementie'. Tijdens de trainingen staat persoonsgericht werken in de praktijk centraal, en gaan deelnemers in kleine groepjes aan de slag met verschillende oefeningen.

2. Trainingen voor coaches/sleutelfiguren

De groep die deze verdiepende training doorloopt zal een specifieke rol krijgen in het in de praktijk brengen van de persoonsgerichte zorgvisie en het coachen van collega's om daadwerkelijk persoonsgericht te werken. Deze training sluit aan bij de eerstgenoemde training.

3. Training voor leidinggevenden/managers

Verandertrajecten vragen inspanningen van leidinggevenden. Immers, het gaat over de visie persoonsgericht werken die door de hele organisatie 'gedragen' moet worden. Dit betekent dat door de hele organisatie heen veranderingen zullen moeten plaats gaan vinden om op deze manier te gaan werken. In de training voor het management wordt daar specifiek aandacht aan besteed, onder andere in de vorm van interviews. We beginnen met een startbijeenkomst voor managers.

Tijdens de trainingen wordt naast kennisoverdracht gebruik gemaakt van praktische oefeningen, filmmateriaal en ervaringsleren en er is voldoende ruimte voor onderlinge uitwisseling. Daarnaast gaan medewerkers tussen de trainingen door zelf aan de slag met opdrachten om aandacht te genereren voor de persoonsgerichte zorgvisie.

Investing van uw organisatie

Alle medewerkers volgen een training van twee dagdelen. De coaches en leidinggevenden krijgen nog een extra dagdeel. Daarnaast zullen medewerkers ook tussen de trainingen in een aantal uur aan de slag gaan met persoonsgerichte zorg.

Doelgroep

De hele organisatie wordt betrokken bij de trainingen.

N.B. Overal waar deelnemers staat wordt het team van een afdeling in brede zin bedoeld, dus inclusief behandelaren, zorgmanagers en zorgcoördinatoren.